

ВЛАСНЕ ВИСЛОВЛЕННЯ НА ЗОВНІШНЬОМУ НЕЗАЛЕЖНОМУ ОЦІНЮВАННІ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ

Власне висловлення – це специфічний текст, у якому учасник ЗНО обстоює й доводить свою позицію відповідно до вимог, сформульованих у тестовому зошиті.

З одного боку, такий текст є продуктом творчої діяльності автора, цілком виражає його думки й переконання, засвідчує певні смаки й уподобання, демонструє мовленнєву вправність і рівень загальної культури мислення. З іншого боку, це результат виконання завдання, що потребує чіткої структури викладу думок тестованого. Тож наявність завдання відкритого типу з розгорнутою відповіддю була і є однією з концептуально важливих ознак предметного тесту з української мови і літератури. Вартість відповіді на таке завдання становить 20 «сирих» балів, що є приблизно п'ятою частиною від загальної кількості балів за тест.

Із 2012 р. тему власного висловлення формують так:

ВЛАСНЕ ВИСЛОВЛЕННЯ

На формування особистості впливає багато чинників. Дехто впевнений, що особистість формують насамперед походження й родинне виховання, сильний вплив чинять на неї також освіта і суспільство. Інші ж твердять, що визначальними в становленні особистості є зусилля самої людини, її здатність до самовдосконалення й повсякчасної внутрішньої роботи над собою.

Які чинники мають переважати у вихованні особистості?

Сформулюйте тезу, наведіть два-три переконливі аргументи, що найкраще підтвердять Вашу думку. Проілюструйте Ваші міркування посиланнями на приклади з художньої літератури чи інших видів мистецтва (зазначте автора й назву твору, укажіть на проблему, яку порушує митець, художній образ, через який проблему розкрито, наведіть цитату з твору тощо), історичними фактами або випадками з життя. Не переказуйте змісту художнього твору, не давайте повної характеристики образів. Сформулюйте висновки.

Роботу запишіть у бланку Б. У разі потреби використовуйте чернетку наприкінці зошита.

Загальне завдання орієнтує учасників на доведення своїх поглядів, на те ж спрямовують

і деталізовані умови до нього. Спочатку треба уважно прочитати їх і скласти раціональний план роботи над власним висловленням, наприклад:

- Підготовчий етап.
- Аналіз теми висловлення.
- Приблизне конструювання роботи.
- Написання власного висловлення.
- Уважне перечитування написаного.
- Перевірка мовного оформлення.
- Переписування роботи в чистовик.

Під час складання тренувальних власних висловлень потрібно обов'язково фіксувати час, витрачений на написання творчої роботи. Це дасть змогу під час тестування ефективно розподілити 180 хв на кожну частину сертифікаційної роботи. Конче треба передбачити час для переписування з чернетки в бланк Б.

Під **аналізом** теми висловлення мають на увазі необхідність сфокусуватися на **темі**: розшифровувати, розгадувати приховані варіанти її розкриття.

Аналіз теми передбачає такі кроки:

- правильно зрозуміти всі слова запропонованої теми;
- виявити всі взаємозв'язки (причина – наслідок, підстава – результат тощо);
- розмежувати головне й другорядне.

Важливо не поспішати писати власне висловлення без глибокого вивчення теми – цього своєрідного змістового ядра, де приховано безліч напрямів розвитку міркувань.

Слід зосередитися на словах **як саме має чинити..., як варто реагувати..., як потрібно робити..., що впливає..., який чинник переважає..., до чого має дослухатися...** тощо.

Під час формулювання власної позиції потрібно пам'ятати про них, адже відповіддю на питання **ЯК?** має бути конструкція *способу дії* (діяти *таким чином, таким способом*). Недоречно вживати лише заперечні речення на кшталт *«Не можна..., Не треба..., Не варто...»*, оскільки відкидання чогось без утвердження власної позиції не є вправним формулюванням тези. (Скажімо, коли відповіддю на запитання *Як варити борщ?* буде *Не треба додавати молока*, то, зрозуміло, що тут не надано інформації щодо порушеної проблеми.)

Варто проаналізувати кожен імовірний варіант розв'язання проблемної ситуації та обрати найприйнятніший, сформулювати його, перерхитати кілька разів, зредагувати, вилучити зайве. Потім доречно ще раз прочитати питання теми власного висловлення, зіставити зі своєю тезою і переконатися, що вона є відповіддю саме на це проблемне питання.

Приблизне **конструювання** роботи полягає у виборі одного з трьох можливих способів побудови власного висловлення:

I

- **Теза.** *Я думаю так!*
- **Аргумент I.** *Я так думаю, тому що...*
- **Приклад до аргументу I.** *Мої міркування найточніше підтверджує такий приклад...*
- **Аргумент II.** *Я думаю так ще й тому, що...*
- **Приклад до аргументу II.** *Мій аргумент найточніше може підтвердити такий приклад...*

• **Загальний висновок.** *Отже, думку про те, що..., послідовно підтверджено прикладами, що дає змогу зробити висновок про виправданість мого погляду на..., доводить виправданість думки, висловленої в темі; обґрунтовує невикорданість думки, висловленої в темі; обстоює часткову слушність (істинність) думки, висловленої в темі.*

Другий варіант ускладнений проміжними міні-висновками після аргументів і прикладів:

II

- **Теза.**
- **Аргумент I.**
- **Приклад до аргументу I.**
- **Міні-висновок до аргументу й прикладу I.** *Приклад виразно засвідчує, що аргумент I належним чином підтверджує мою тезу.*
- **Аргумент II.**
- **Приклад до аргументу II.**
- **Міні-висновок до аргументу й прикладу II.**

• **Загальний висновок.**

Практична доцільність міні-висновків полягає в тому, що вони допомагають переконаватися, що в попередньому уривку все викладено логічно й у роботі доведено саме тезу, а не відсторонені речі.

Також можна конструювати власне висловлення таким чином:

III

- **Теза.**
- **Аргумент I.** *Я так думаю, тому що...*
- **Аргумент II.** *Я думаю так ще й тому, що...*
- **Приклади до аргументів I і II.** *Мої аргументи можна підтвердити багатьма прикладами. Наведу деякі з них...*
- **Приклад до аргументу II.** *Мій аргумент найточніше може підтвердити такий приклад...*

• **Загальний висновок.** *Отже, думку про те, що..., послідовно підтверджено низкою доказів та прикладів, так що дає змогу зробити висновок про аргументованість мого погляду на певну проблему чи питання.*

Зауважимо, що використання для вступної частини ліричної замальовки, пафосного етюду, опису якоїсь ситуації **не замінює тези**, тому названі елементи є зайвими у структурі власного висловлення. Не варто витрачати час на цю частину роботи, у якій тестовані зазвичай ще й припускаються різних помилок, що знижує загальну оцінку. Тож **початком твору має бути саме теза** – сформульована думка, яку потрібно довести.

Аргумент – це логічне судження, що є засобом обґрунтування тези. Аргументи є ніби опорою для утвердження істинності тези. Не сплутати аргумент і приклад допоможе усвідомлення відмінності між:

- абстрактним і конкретним міркуванням;
- узагальненим та індивідуалізованим баченням;
- родовим і видовим;
- загальною закономірністю та її частковим виявом у реальності;
- теоретичним положенням і його реалізацією на практиці;
- теорією і дійсністю.

Приклад у структурі власного висловлення – це ілюстрація слушності аргументу, тобто приклад – це «приміряння» реальності до створеної автором теорії про неї (аргументу). Переконаливим є такий приклад, який, коли його «прикласти (накласти)» на схему аргументу, цілком повторює її у всіх важливих точках.

Нагадаємо: **приклад із художньої літератури** – це не реальний світ, а авторський вимисел, де «людина» – уявний образ. Отже, не варто в цій частині роботи як приклад наводити реальні факти з життєпису митців.

Ще один обов'язковий **приклад із власного чи суспільного життя** має бути переконливим, правдоподібним (справжнім, живим, з показовими деталями, які утворюють реципієнта цього тексту в думці про реальність описаної ситуації чи людини).

Прикінцевою частиною власного висловлення є **висновок**. Для того щоб добре навчитися його формулювати, потрібно усвідомити, що це остаточне судження про що-небудь, логічний підсумок, зроблений на основі спостережень, міркувань або розгляду певних фактів. **Висновок** об'єднує всі попередні елементи тексту в єдине ціле і є своєрідним показником того, наскільки логічно й послідовно викладено думки в роботі. Доречно після написання висловлення на чернетці критично перерхитати його. Це допоможе виявити й виправити помилки в побудові письмової роботи.

Рекомендований обсяг власного висловлення на запропоновану тему – до 250 слів, роботу обсягом до 100 слів буде оцінено в 0 балів. За зміст власного висловлення, оціненого за шістьма критеріями, тестований може отримати від 0 до 12 балів (див. таблицю 1).

Мовне оформлення власного висловлення оцінюють за двома критеріями від 0 до 8 балів (див. таблицю 2). Писемне мовлення учасників ЗНО має ґрунтуватися на нормах літературної мови. Автор повинен знати мовні й мовленнєві норми, не порушувати їх у власному тексті, оскільки такі порушення (або відхилення) кваліфікують як *помилки*, які засвідчують неналежний рівень мовленнєвої компетентності тестованого, а отже, впливають на зниження оцінки роботи за критеріями «мовного оформлення».

Разом із бланком для закритих завдань (А) учасник тестування отримує розкреслений аркуш для відповіді на завдання Частини 3 (Б). Його вистачить, якщо писати в кожному рядку й не лишати широких берегів.

Варто пам'ятати: штучне нагромадження в тексті твору художніх засобів, написання його у віршованій формі, висловлювання оригінальних думок ще не є запорукою високої оцінки.

Роботу, що не відповідає темі власного висловлення, буде оцінено в 0 балів.

Власне висловлення оцінюють за критеріями змісту та мовного оформлення.

Критерії оцінювання змісту

Зміст власного висловлення оцінюють за шістьма критеріями, як показано в таблиці 1.

Таблиця 1

Критерій	Змістове вираження і композиційне оформлення критерію	Бали
1. Теза	Учасник ЗНО вправно формулює тезу висловлення. Теза передує аргументам. Учасник ЗНО використовує мовні конструкції на зразок «я вважаю...», «на мою думку...» тощо. Учасник ЗНО може подати дві тези й аргументувати кожен окремо	2
	Учасник формулює тезу частково, але в ній є речення та ключові слова, що розкривають власний погляд тестованого на обговорювану проблему. Учасник лише повторює фрази з формулювання теми, не висловлюючи власної позиції. Або: теза розміщена після аргументів. Або: теза переривається аргументами чи прикладами	1
	Учасник не формулює тези. Зміст висловлення свідчить про брак власної позиції щодо порушеної проблеми й несформованість того чи іншого погляду на неї. Учасник формулює тезу, яка не відповідає запропонованій темі. Учасник не вживає мовних конструкцій на зразок «я вважаю...», «на мою думку...» тощо	0

2. Аргументи	Учасник розвиває свою думку, наводячи принаймні два доречні й переконливі аргументи (докази, підстави для обґрунтування, підтвердження висловленої тези), які пов'язують тезу з прикладами. Учасник може використовувати мовні конструкції на зразок «тому що», «це доводить», «підтвердженням цього є», «це засвідчує» тощо	2
	Учасник наводить принаймні один доречний аргумент (доказ, підставу для обґрунтування, підтвердження висловленої тези). Аргументи дублюють один одного, тобто другий аргумент перефразовує зміст першого. Один з аргументів не є доречним стосовно сформульованої тези	1
	Учасник не наводить жодного аргументу для обґрунтування тези або наведені аргументи не є доречними	0
3а. Приклад із літератури чи інших видів мистецтва	Аргументи підтверджено, проілюстровано принаймні одним розгорнутим, добре поясненим прикладом із художньої літератури чи інших видів мистецтва. Указано на проблему, порушену у творі, художній образ, через який проблему розкрито, назву й автора твору. Ілюстрація логічно вписується в розвиток доведення, показуючи розуміння учасником того, як його міркування стосовно способів розв'язання певної проблеми виявляються, підтверджуються в мистецькому творі. Учасник може використовувати мовні конструкції на зразок «наприклад...», «прикладом може слугувати...», «не можна не згадати...» тощо	2
	Немає мотивації наведення прикладу; приклад не конкретизований через художній образ; у прикладі є фактичні помилки	1
	Прикладу з літератури чи інших видів мистецтва немає або він не є доречним	0
3б. Приклад, що є історичним фактом або випадком із життя	Учасник наводить принаймні один доречний приклад або з історії, або із суспільно-політичного чи власного життя. Ілюстрація логічно вписується в розвиток доведення, показуючи розуміння учасником того, як його міркування стосовно способів розв'язання певної проблеми виявляються, підтверджуються в особистому житті конкретних людей або в суспільному минулому чи нинішньому житті. Учасник може покликатися на факти з біографії митців, які стосуються їхнього суспільно-політичного життя. Учасник може використовувати мовні конструкції на зразок «наприклад...», «прикладом може слугувати...», «не можна не згадати...» тощо	2
	Немає мотивації наведення прикладу; приклад не конкретизований; у прикладі є фактичні помилки	1
	Прикладу з історії, суспільно-політичного чи власного життя немає або він не є доречним	0

Таблиця 2

4. Логічність, послідовність	Висловлення демонструє зосередженість на обговорюваній проблемі, цілісний, послідовний і несуперечливий розвиток думки (логічність і послідовність викладу). Заявлена теза послідовно доведена. Учасник постійно тримає порушену ним проблему у фокусі своєї уваги, не відступаючи від теми. Учасник висловлює думки в певній послідовності, обирає лексичний матеріал і мовленнєві засоби відповідно до теми й ситуації міркування, використовує різноманітні синтаксичні конструкції. Текстові властива зв'язність, що простежується і на рівні розгортання думки, і на рівні правильного й доречного використання спеціальних засобів зв'язку. Учасник структурує роботу за абзацами. Учасник використовує слова-скріпи на кшталт «по-перше», «по-друге», «як було зазначено», «повертаючись до думки», «як можна побачити» тощо	2
	Учасник відволікається від обговорюваної проблеми. У роботі є порушення логічності, цілісності, послідовності й несуперечливості розвитку думки. Учасник не структурує роботу за абзацами	1
	Логіки викладу, цілісності, послідовності й несуперечливості розвитку думки немає	0
5. Висновок	Наприкінці власного висловлення учасник робить підсумок зі свого доведення, указуючи на те, яку провідну думку (позицію) він урешті тримав у полі зору, коли наводив аргументи й приклади. Висновок відповідає запропонованій темі й органічно впливає зі сформульованої тези, аргументів і прикладів. Висновок розташований наприкінці роботи. Учасник використовує мовні конструкції на зразок «отже», «таким чином», «висновком може слугувати» тощо	2
	Висновок лише частково відповідає тезі або не пов'язаний з аргументами та прикладами. Учасник неправильно формулює висновок, наприклад, починає його словами «я вважаю»	1
	Висновку немає; висновок не відповідає сформульованій у власному висловленні тезі; висновок не пов'язаний з аргументами та прикладами. Висновок становить самодостатню тезу	0
Усього		12

Критерій	Кількість помилок	Бали
6а. Орфографія та пунктуація	0–1	4
	2–6	3
	7–11	2
	12–16	1
	17 і більше	0
6б. Лексика, граматики та стилістика	0–1	4
	2–4	3
	5–7	2
	8–10	1
	11 і більше	0

Під час оцінювання орфографічної й пунктуаційної грамотності роботи **дві негрубі** помилки рахують як **одну грубу**.

Негрубими є такі помилки:

- невиправдане вживання великої літери у складних власних назвах (Київський Національний економічний університет ім. В. Гетьмана / Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана);

- написання окремо префіксів у прислівниках, утворених від іменників із прийменниками (*на дворі* замість *надворі*, *до гори* замість *догори*);

- нерозрізнення *не/ні* (*не хто інший / ніхто інший...*);

- вживання одного розділового знака замість іншого;

- пропуск одного зі сполучуваних розділових знаків або порушення їхньої послідовності.

Одну негрубу орфографічну й одну негрубу пунктуаційну помилку **НЕ сумують і НЕ рахують** як одну грубу.

Систематичне порушення норм передачі на письмі орфоепічних (евфонічних) чергувань прийменників, сполучників, префіксів (**три і більше** випадків порушення на одне з правил: **у – в, і – й**) рахують як **одну** орфографічну помилку.

Максимальна сума балів за власне висловлення (за всіма критеріями) – **20**.

Орфографічні помилки

1. Букви **е, и**, що позначають ненаголошені голосні в коренях слів.
2. Букви, що позначають звуки, які уподібнюються.
3. Подвоєні букви.
4. Знак м'якшення.
5. Буквосполучення **йо,ьо**.
6. Апостроф.
7. Букви **о – а** в коренях дієслів.
8. Букви **о – а** на позначення ненаголошених голосних.
9. Букви **є – і** в коренях дієслів.
10. Букви **є – и** в коренях дієслів.
11. Букви **о – і, є – і, е – і** в коренях слів.
12. Букви **и – і** після **ж, ч, ш, щ** та **г, к, х**.
13. Букви **е – о** після **ж, ч, ш, щ**.
14. Буква **з** у кінці префіксів.

Критерії оцінювання мовного оформлення

Мовне оформлення – відповідність роботи орфографічним, пунктуаційним, лексичним, граматичним і стилістичним нормам української мови.

Мовне оформлення власного висловлення оцінюють за двома критеріями, як показано в таблиці 2.

15. Букви **з** – **с** у префіксах **з-** (**зі-**, **с-**).
16. Букви **е** – **и** у префіксах.
17. Букви **и** – **і** у словах іншомовного походження.
18. Букви **чч** – **щ** в іменниках із суфіксом **-ин(а)**.
19. Буквосполучення **-чн-** у прикметниках із суфіксом **-н-**.
20. Суфікси **-зьк-, -цьк-, -ськ-, -зтв-, -цтв-, -ств-**.
21. Букви **о, е, є** у складних словах.
22. Написання разом або через дефіс складних слів.
23. Букви **о, е, є** в закінченнях орудного відмінка однини іменників першої відміни.
24. Букви **а, я, у, ю** в родовому відмінку однини іменників другої відміни.
25. Букви **о, е, є** в закінченнях давального й орудного відмінків однини іменників другої відміни.
26. Одна й дві букви перед закінченням орудного відмінка однини іменників третьої відміни.
27. Букви **е, є, и** в суфіксах **-ичк-, -ичок-, -ечк- (-ечк-), -енн-(-енн-), -ив-, -ев-**.
28. **Не** з іменниками, прикметниками, прислівниками.
29. **Н, нн** у суфіксах прикметників.
30. Букви **и, і, ї; йо, ьо, о; е, є** у російських прізвищах.
31. Написання разом числівників.
32. М'який знак у числівниках.
33. **Ні** в заперечних займенниках.
34. Дефіс у неозначених займенниках.
35. **Не** з дієсловами, дієприкметниками, дієприслівниками.
36. Букви **е (є), и (ї)** в особових закінченнях дієслів.
37. Буквосполучення **-ться, -шся** в дієсловах.
38. Знак м'якшення у дієсловах наказового способу.
39. Частка **би (б)** з дієсловами умовного способу.
40. Букви **и** – **і** в закінченнях дієприкметників.
41. Буква **н** у суфіксах дієприкметників.
42. Буква **и** в суфіксах дієприслівників.
43. **Н, нн** у прислівниках.
44. **Ні** з прислівниками.

45. Дефіс у прислівниках.
46. Написання прислівників разом.
47. Букви **и, і** в кінці прислівників.
48. Написання прийменників разом, окремо і через дефіс.
49. Написання сполучників разом і окремо.
50. Написання часток окремо і через дефіс.
51. Дефіс у вигуках.

Пунктуаційні помилки

1. Розділові знаки в кінці речення.
2. Тире між підметом і присудком.
3. Тире в неповних реченнях.
4. Кома при однорідних членах речення.
5. Розділові знаки при узагальнювальних словах у реченнях з однорідними членами.
6. Розділові знаки при відокремлених членах речення.
7. Розділові знаки при уточнювальних членах речення.
8. Коми при порівняльних зворотах.
9. Розділові знаки при звертаннях.
10. Розділові знаки при вставних словах.
11. Розділові знаки при прямій мові.
12. Розділові знаки при цитаті.
13. Розділові знаки в діалозі.
14. Розділові знаки у складносурядному реченні.
15. Розділові знаки у складнопідрядному реченні.
16. Розділові знаки у складнопідрядному реченні з кількома підрядними.
17. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.
18. Розділові знаки в складному реченні з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку.

Приклад власного висловлення*

Прочитайте наведений текст.
*Добро завжди має перемагати – це ми знаємо з дитинства. Але ж відомо, що будь-яка перемога пов'язана з певним насильством.
 Як добро має перемагати в нашому недоброму світі?*

Власне висловлення

Ще з дитинства ми знаємо, що добро має перемагати зло. Але відомо, що будь-яка перемога пов'язана з певним насильством. За роки існування нашої планети відбулися багато тисяч війн і не всі вони вирішувалися мирним шляхом. Я вважаю, що добро має робити все можливе для своєї перемоги у тому числі і насильством. Якщо можна вирішити конфлікт у мирний спосіб то так буде краще, але все одно добро та зло зберігатимуть баланс. По-перше ми збережемо багато життів і, можливо, знайдемо нових друзів, союзників. На мою думку причиною багатьох війн, конфліктів, міжусобиць стала шаленість винуватця певної події. Якщо б кожна людина мала багато терпіння, вміла вирішувати проблеми безпечним шляхом та мала б досвід у дипломатичних відносинах то було б набагато менше світових конфліктів. Я не розумію Гітлерівської політики війни, який шукав лише насильницький шлях з метою загарбання земель. Так, звичайно, якби СРСР діяла мирним шляхом, то вона програла б цю війну, та я вважаю, що треба робити все щоб захистити себе, рідних, домівку. І це неважливо яким шляхом діяти. На жаль в нашому недоброму світі важко жити і діяти в такий спосіб. Але насправді добро таки часто програє. І я вважаю, що це правильно, бо існує таке поняття як світовий баланс. Тобто то зло перемагає, то добро. Бо уявіть собі як би ми жили у повній ненависті, люті і злиденності. Так само неможливо існувати у суцільній злагоді і розумінні, де немає місця злу. На жаль ми нічого не можемо змінити, бо так прийнято силами вищими за насі. Ми повинні лиш тримати цей баланс рівним.

Отже, я вважаю, що добро має діяти будь-якими способами для своєї переваги над злом, та не завжди перемагати, бо так воно порушить світовий баланс. Добро і зло весь час існуватимуть у нашому світі.

* Текст висловлення подано в первинному варіанті, узятому з роботи учасника ЗНО.

Коментар до оцінювання змісту власного висловлення

Компонент	Текст	Коментар	Бали
Теза	<i>Ще з дитинства ми знаємо, що добро має перемагати зло. Але відомо, що будь-яка перемога пов'язана з певним насильством. За роки існування нашої планети відбулися багато тисяч війн і не всі вони вирішувалися мирним шляхом. Я вважаю, що добро має робити все можливе для своєї перемоги у тому числі і насильством. Якщо можна вирішити конфлікт у мирний спосіб то так буде краще, але все одно добро та зло зберігатимуть баланс.</i>	Учасник формулює тезу, що окреслює його позицію щодо порушеної в завданні проблеми. У власному висловленні йдеться про споконвічний баланс сил добра і зла у світі, стверджено неперервність боротьби добра зі злом, нескінченність цієї боротьби	2
Аргумент 1	<i>По-перше ми збережемо багато життів і, можливо, знайдемо нових друзів, союзників. На мою думку причиною багатьох війн, конфліктів, міжусобиць стала шаленість винуватця певної події. Якщо б кожна людина мала багато терпіння, вміла вирішувати проблеми безпечним шляхом та мала б досвід у дипломатичних відносинах то було б набагато менше світових конфліктів.</i>	Учасник тестування наводить аргумент (доказ, підставу для обґрунтування, підтвердження висловленої тези), обстоюючи потребу зваженого, дипломатичного підходу до розв'язання конфліктів, можливість перемоги добра без насильства	1
Приклад, що є історичним фактом або випадком із життя	<i>Я не розумію Гітлерівської політики війни, який шукав лише насильницький шлях з метою загарбання земель. Так, звичайно, якби СРСР діяла мирним шляхом, то вона програла б цю війну, та я вважаю, що треба робити все щоб захистити себе, рідних, домівку. І це неважливо яким шляхом діяти. На жаль в нашому недоброму світі важко жити і діяти в такий спосіб.</i>	Учасник наводить приклад зі світової історії. У роботі зроблено спробу показати розуміння того, як міркування стосовно перемоги добра насильницьким чи ненасильницьким шляхом виявлено, підтверджено на прикладі подій Другої світової війни. Немає мотивації наведення прикладу; приклад не конкретизований	1
Аргумент 2	<i>Але насправді добро таки часто програє. І я вважаю, що це правильно, бо існує таке поняття як світовий баланс. Тобто то зло перемагає, то добро. Бо уявіть собі як би ми жили у повній ненависті, люті і злиденності. Так само неможливо існувати у суцільній злагоді і розумінні, де немає місця злу. На жаль ми нічого не можемо змінити, бо так прийнято силами вищими за наші. Ми повинні лиш тримати цей баланс рівним.</i>	Учасник тестування наводить другий аргумент, обґрунтовуючи неперервність боротьби добра зі злом, нескінченність цієї боротьби	1
Приклад із літератури чи інших видів мистецтва		Прикладу з літератури чи інших видів мистецтва немає	0

Компонент	Текст	Коментар	Бали
Логічність, послідовність		У роботі є порушення логічності, цілісності, послідовності й не-суперечливості розвитку думки. Заявлену тезу учасник доводить непослідовно: спочатку намагається обґрунтувати можливість ненасильницької перемоги добра, потім переходить на обстоювання споконвічного балансу між добром і злом. Текст не є досконалим як на рівні розгортання думки, так і на рівні правильного й доречного використання спеціальних засобів зв'язку. Учасник непослідовно й несиметрично використовує слова-скріпи на кшталт <i>по-перше</i> . Роботу не структуровано за абзацами	1
Висновок	<i>Отже, я вважаю, що добро має діяти будь-якими способами для своєї переваги над злом, та не завжди перемагати, бо так воно порушить світовий баланс. Добро і зло весь час існують у нашому світі.</i>	Наприкінці власного висловлення учасник робить підсумок зі свого доведення, указуючи на те, яку провідну думку (позицію) він урешті тримав у полі зору, коли наводив аргументи й приклади. Висновок впливає з тези	2

Загалом за змістове вираження і композиційне оформлення наведену роботу було оцінено 8 балами. До них додають бали за мовне оформлення після перевірки написаного та обрахунку балів за критеріями 6а і 6б (див. таблицю 2).

Поле екзаматорів												
Місце для штрих-коду роботи. Наклеює інструктор.	Код екзаматора				Робота не відповідає темі			Робота менше 100 слів			Б	
	I	[] [] [] []			I	[]	I	[]				
	II	[] [] [] []			II	[]	II	[]				
III	[] [] [] []			III	[]	III	[]					
	1	2	3а	3б	4	5	6а			6б		
	0 1 2	0 1 2	0 1 2	0 1 2	0 1 2	0 1 2	0 1 2 3 4 5 6	0 1 2 3 4 5 6				
I	[] [] []	[] [] []	[] [] []	[] [] []	[] [] []	[] [] []	[] [] [] [] [] [] [] []	[] [] [] [] [] [] [] []				
II	[] [] []	[] [] []	[] [] []	[] [] []	[] [] []	[] [] []	[] [] [] [] [] [] [] []	[] [] [] [] [] [] [] []				
III	[] [] []	[] [] []	[] [] []	[] [] []	[] [] []	[] [] []	[] [] [] [] [] [] [] []	[] [] [] [] [] [] [] []				

За матеріалами Українського центру оцінювання якості освіти.